

соціально-економічному розвитку українсько-польського прикордоння все більш вагомим стає необхідність реорганізації їхньої діяльності. Це відкриє нові можливості для активізації господарської діяльності західних прикордонних регіонів України із сусідніми державами та підвищення їх конкурентоспроможності. У подальших наукових дослідженнях щодо розвитку ТКС варто зосередити увагу на застосуванні нових форм ТКС на теренах прикордонних регіонів України, які набули поширення на кордонах європейських країн і за своєю ефективністю не поступаються євро регіонам. Наприклад, до таких форм ТКС можуть бути віднесені транскордонні кластери, європейські угруповання територіального співробітництва, транскордонне партнерство, прикордонні торговельні комплекси тощо.

Список використаної літератури

1. Беленький П. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів / П. Беленький, Н. Мікула // Регіональна політика: методологія, методи, практика : монографія / за ред. М. І. Долішного. – Л. : НАН України. ІРД, 2001. – 719 с.
2. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи : монографія / Мікула Н. – Л. : ІРД НАН України, 2003. – 222 с.
3. Про затвердження державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2010 р. №1088 / Україна. Кабінет Міністрів // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92, Ч. 2. – С. 506–517.
4. Проблеми розвитку транскордонного співробітництва України в умовах розширеного ЄС : монографія / за ред. Н. Мікули, В. Борщевського, Т. Васильціва. – Л. : Ліга Прес, 2009. – 436 с.
5. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його роль в процесі європейської інтеграції України. Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. – Вип. 15 : Міжвідомчий зб. наук. пр. / відп. ред. С. В. Віднянський. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2006. – С. 309–322.
6. Транскордонне співробітництво на нових східних кордонах ЄС : матеріали міжнар. конф. / гол. ред. С. І. Мітряєва. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2009. – 248 с. – В. Горбовий, Г. Литвин. Системні проблеми Карпатського євро регіону та шляхи їх вирішення. – С. 122–129.
7. Українсько-польські ініціативи: створення стійкої платформи для розвитку прикордонних територій : довід. для представників місцевих органів влади, самоврядування та громадських орг. – Ужгород : Ліра, 2008. – 112 с.
8. Хом'юк К. Євро регіон «Буг» як модель розвитку прикордонного співробітництва: здобутки, проблеми та перспективи / К. Хом'юк // На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів / за ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К. : [б. в.], 2000. – С. 72.
9. Practical Guide to Cross-border Cooperation / Third Edition 2000 / Phare / AEBR / EC. – P.216, p. B2- 64. 3.

Статтю подано до редколегії
17.07.2012 р.

УДК 330.34

І. С. Скороход – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки;
Бондар І. Д. – студент факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Пріоритетні напрями співпраці міст в умовах міжрегіональної інтеграції

Роботу виконано на кафедрі міжнародних економічних відносин ВНУ ім. Лесі Українки

Розглянуто сучасний стан співпраці міста Луцька з містами євро регіону «Буг». Здійснено аналіз основних сфер та ефективності співробітництва в умовах поглиблення зв'язків між країнами-учасницями. Визначено

© Скороход І. С., Бондар І. Д., 2012

роль транскордонного співробітництва у формуванні економічних зв'язків між містами. Доведено, що для збільшення обсягів фінансового забезпечення проектів, які створюються в рамках співпраці міст прикордонних регіонів, потрібен перерозподіл міських бюджетів. Проаналізовано проблеми та перспективи співпраці Луцька із закордонними містами-партнерами.

Ключові слова: співпраця, угода, партнерство, місто, транскордонне співробітництво, прикордонний регіон.

Скороход И. С., Бондарь И. Д. Приоритетные направления сотрудничества городов в условиях меж-региональной интеграции. Рассматривается современное состояние сотрудничества города Луцка с городами евроврегиона «Буг». Осуществляется анализ основных сфер и эффективности сотрудничества в условиях углубления связей между странами-участницами. Определена роль трансграничного сотрудничества в формировании связей между городами. Доказано, что с целью увеличения объемов финансового обеспечения проектов, которые создаются в рамках сотрудничества городов приграничных регионов, необходимо осуществить перераспределение городских бюджетов. Проанализированы проблемы и перспективы сотрудничества Луцка с зарубежными городами-партнерами.

Ключевые слова: сотрудничество, соглашение, партнерство, город, трансграничное сотрудничество, приграничный регион.

Skorokhod I. S., Bondar I. D. The Priority Directions of Collaboration of Cities Terms of Interregional Integration. The contemporary cooperation's state of city of Lutsk with the Euro region «Bug» cities is considered. The analysis of the main areas and efficiency in the conditions of deepening ties between parties is carried out. The role of cross-border cooperation in the formation of economic relations between the cities. It is shown that in order to increase financial support for projects that are created in cooperation bridge the border regions, it is necessary reallocation of municipal budgets. The problems and prospects of cooperation with foreign cities of Lutsk partners.

Key words: cooperation, agreement, partnership, city, cross-border cooperation, border region.

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасних умовах посилення процесів глобалізації та інтернаціоналізації господарського життя, а також інтеграції між різними суб'єктами світогосподарських зв'язків, роль налагодження тісної та вигідної співпраці між прикордонними територіями набуває неабиякого значення. Формування зв'язків між містами-партнерами надає імпульс активізації господарського життя, підвищення рівня конкурентоспроможності, а також загального рівня ділової активності. Транскордонне співробітництво є тим рушійним фактором, який сприяє покращенню рівня добробуту населення, а також установленню дієвих контактів між органами влади, різними організаціями, компаніями, із можливістю запозичення цінного досвіду з подальшим його впровадженням у внутрішню систему господарства.

Тенденції інтеграційних процесів у світі показують ступінь впливу регіонів на загальний економічний розвиток та ефективність функціонування загалом господарського комплексу країн. Раніше співробітництво на рівні регіонів, міст, мало чисто формальний характер, і не несло за собою ніякої ефективності. Сьогодні ж в умовах незалежності України, та її переходу до ринкового господарства, широкого розмаху набуває співпраця між прикордонними регіонами межуючих країн. Розширення зв'язків дало інтенсивний поштовх формуванню різних форм співпраці між країнами, а саме: на рівні регіонів, міст, окремих суб'єктів господарської діяльності, областей та ін. Тому постає питання вивчення різноманітних зв'язків міст України та інших держав. Особливо це стосується прикордонних міст країни, які мають чудові можливості для встановлення співпраці з містами сусідніх країн, через різні види співробітництва. До них належить і місто Луцьк – обласний центр прикордонної Волинської області.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Аналізуючи останні дослідження з цієї теми, потрібно зазначити, що співпраця між прикордонними регіонами, у тому числі й містами цих регіонів, не є достатньо висвітленим питанням у науковій літературі, проте розвивається поступальними темпами. Найчастіше інформацію про прикордонне співробітництво можна віднайти в періодичних виданнях та інтернет-джерелах на офіційних сайтах Луцької міської ради, Волинської обласної державної адміністрації, Асоціації міст України тощо. Так, на сайті АМУ є підрозділи, де розміщується інформація про відносини українських міст із прикордонними містами інших країн [10]. Серед видань слід відзначити також українсько-польське видання за загальною редакцією О. І. Соскіна «Налагодження співпраці між містами України і Польщі», де розкрито практичні механізми формування моделі партнерства українських і польських міст, яку у 2001 р. розробив інститут трансфор-

мації суспільства в межах програми польсько-американо-української ініціативи про співпрацю (ПАУСІ) та успішно здійснював у 2004–2005 рр. [2]. Також дослідженню співпраці прикордонних регіонів присвячені роботи М. Долішного, П. Беленького, С. Писаренко, Н. Мікули, П. Луцишина, В. Пили, Д. Стеценка, І. Студеннікова, О. Гонти, А. Лавренчука, Я. Жалило, Т. Терещенко, В. Будкіна, В. Кириченко. Серед зарубіжних учених слід назвати Г. Мюрдаля, Н. Косолапова, Р. Федана, П. Ебергарда, І. Іванова, Т. Вертинську, В. Гудака, Н. Левру, А. Яроша, Ш. Пурича, С. Романова та ін. Вони обґрунтували теоретичні основи транскордонного співробітництва, узагальнили досвід діяльності транскордонних об'єднань країн Західної Європи, вивчали вітчизняну практику участі прикордонних регіонів у такому співробітництві. Те, що наукове дослідження цих питань розвивається, свідчить про зростаючий інтерес, який зумовлений ефективністю такої співпраці для країн.

Мета цієї статті – аналіз сучасного стану співпраці м. Луцька з містами євро регіону «Буг» на основі наявних угод та домовленостей і дослідження напрямів такого співробітництва.

У зв'язку з поставленою метою виникли такі **завдання**:

- здійснити аналіз основних сфер співпраці міст прикордонних регіонів;
- проаналізувати сучасний стан зв'язків м. Луцька із містами-партнерами;
- виявити проблеми та перспективи співпраці Луцька із закордонними містами-партнерами.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування результатів дослідження. У сучасних умовах можливості для співробітництва постійно розширюються, у міжнародні зв'язки все частіше вступають міста різні за соціально-економічним та культурним розвитком.

Загалом співпраця між містами виникла в роки Другої світової війни, коли жителі англійського міста Ковентрі відправили телеграму жителям Сталінграда, у якій висловили своє захоплення мужністю та хоробрістю яку проявляють місцеві жителі, і запропонували встановити дружні зв'язки для подальшого співробітництва. У результаті між цими містами підписано угоду про дружбу та співробітництво. Згодом і інші міста почали укладати між собою подібні угоди, що викликало позитивний відгомін у світовому співтоваристві та, як наслідок, у 1957 р. за ініціативи колишніх учасників французького руху Опору створено Всесвітню федерацію об'єднаних міст (УТО). Її головною метою є покращення дружніх відносин між містами різних країн. На початку XXI ст. членами цієї організації було близько 3500 міст [3, 59].

Відповідно до чинного законодавства України, а саме Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», у частині другій, статті 35 «Повноваження у галузі зовнішньоекономічної діяльності», сказано, що органи місцевого самоврядування мають право укладати міжнародні договори про співробітництво з іноземними партнерами [5].

Установлення економічних зв'язків надає можливість розширити та ефектніше використувати економічний потенціал регіонів і міст. Також співпраця з містами Європейського Союзу сприяє розвитку євроінтеграційних процесів нашої держави, це – неоціненний досвід для України в проведенні багатьох економічних реформ та трансформацій.

Місто Луцьк, будучи обласним центром прикордонної Волинської області, є активним учасником налагодження зв'язків із містами інших країн. Так, на офіційному сайті Луцької міської ради зазначено список міст-партнерів, із якими здійснюється всестороння співпраця на основі підписаних угод. Такими містами є польські – Люблін, Ольштин, Жешув, Торунь, Замость, Білосток, китайське місто Цянган; білоруське Брест, литовське – Тракай і грузинське – Горі [9]. Окрім того, співпраця відбувається з окремими адміністраціями міст Польщі (Радом, Лодзь) і низкою міст Люблінського воєводства (Хелм, Бяла Подляска і Краснік). У межах окресленої теми, ми детальніше зупинимося на співпраці м. Луцька з такими містами, як Люблін, Брест, Замость, Хелм.

За часів СРСР Луцьк співпрацював із польськими містами Любліном та Хелмом, російським містом Твер'ю, та білоруським Брестом. На сьогодні ж співпраця Луцька ширша й багатогранніша, про що свідчить кількість укладених угод про співробітництво. Місцева влада розглядає співробітництво як важливий елемент загальної політики формування та укріплення взаємовигідних контактів на основі укладених угод. Для забезпечення поставлених цілей у виконавчих органах Луцької міської ради функціонує Управління міжнародного співробітництва та туризму, створене в січні 2011 р. на заміну Управлінню міжнародного співробітництва та проектної діяльності. Воно займається реалізацією політики у сфері співробітництва міста з іноземними містами-партнерами, міжнародними організаціями, іноземними суб'єктами господарювання та гуманітарного співробітництва [16].

У статуті м. Луцька, у статті 34, визначено, що міська громада прагне налагодження дружніх зв'язків із громадами міст – обласних центрів України, обласних центрів сусідніх із Волинською областями, громадами міст-побратимів інших країн світу. Міська влада сприяє розвиткові міжнародних зв'язків міської громади з громадами міст-побратимів інших країн світу, здійснює обмін делегаціями посадових осіб і депутатів міської ради, керівників та представників комунальних підприємств, установ й організацій міста; представників різних професій, дітей і молоді, мистецьких колективів та колективів художньої самодіяльності, спортсменів і спортивних команд. Міська влада може створювати представництва міської громади в містах-побратимах інших країн світу [14].

Найпродуктивніше співпраця м. Луцька розвивається з польським містом Люблін, із яким підписано чималу кількість угод про дружбу та співробітництво. Перші прикордонні контакти між Луцьком і Люблін устанавлено в 1956 р. Це була перша делегація з Волині, яка започаткувала тісні прикордонні контакти між містами у всіх сферах економічного та культурного життя. Протягом наступних десятиліть контакти вдосконалювалися, набували масовості, здійснювалися через обмін делегаціями спеціалістів народного господарства, творчими й спортивними колективами.

Зі здобуттям Україною незалежності одним із пріоритетних напрямів діяльності області та обласного центру в галузі зовнішніх зносин стала міжрегіональна співпраця з давніми партнерами. Поштовхом для розвитку тісних відносин між містами за часів незалежності України стало підписання у вересні 1995 р. угоди, яка започаткувала транскордонне співробітництво євро регіону «Буг». У березні 1996 р. відновлено співробітництво двох міст на основі підписання документів про дружбу та співробітництво. На сьогодні основними документами, що регулюють співпрацю Луцька й Любліна, є Угода про партнерство від 4 березня 1996 р., і «Стратегія транскордонної співпраці Люблін–Луцьк–Львів–Івано-Франківськ», підписана в листопаді 2007 р. [1, 29].

Цей міжнародний проект фінансується за посередництва Міністерства закордонних справ Республіки Польща. Його мета – визначення спільного бачення, місії, цілей і завдань для чотирьох партнерських міст, що будуть покладені в основу «Стратегії транскордонної співпраці Любліна, Луцька, Львова та Івано-Франківська», міст, що перебувають у межах охоплених Програмою транскордонної співпраці Польща–Білорусь–Україна на 2007–2013 рр. [11]. Місто Луцьк у рамках цієї програми планує отримати кошти з фондів ЄС на розвиток транспортної інфраструктури й туристичної галузі.

Продовженням «Стратегії транскордонної співпраці Любліна, Луцька, Львова та Івано-Франківська» став проект «Ключові проекти для розвитку транскордонного співробітництва Любліна–Луцька–Львова–Івано-Франківська». Результатом спільної роботи в межах цього проекту стали п'ять напрацьованих ідей у різних тематиках: туризм, охорона навколишнього середовища, культура, підприємництво та добре управління; усі проекти, маючи практичний складник, важливий для розвитку кожного міста, передусім мають на меті поглибити транскордонну співпрацю між містами [15].

Один із найважливіших реалізованих проектів – «Люблінський центр міжнародної економічної співпраці», який є ініціативою Люблінської міської адміністрації, реалізованою в співпраці з міськими адміністраціями Луцька й Бреста. Діяльність у межах проекту адресована до підприємців, які бажають кооперувати на ринках Польщі, України та Білорусі. Завдяки реалізації проекту підприємці отримали реальну допомогу в налагодженні закордонних економічних контактів. У рамках ЛЦМЕС реалізовувалася низка заходів, що підтримали співпрацю між економічними суб'єктами з Любліна, Луцька й Бреста:

- 7 липня 2006 р. відбулася поїздка 20 урядовців і підприємців до Любліна й Бреста для участі в програмі Кооперативної біржі Польща–Україна–Білорусь;

- 14 липня – зустріч ініціативної групи партнерів проекту, яка має за мету покликати до життя аналогічні центри в Луцьку та Бресті, а також поєднати їх у мережу;

- 17–19 липня – організація Люблінської економічної місії до Луцька й Бреста.

Результатами реалізації цього проекту є публікація Каталогу пропозицій для підтримки міжнародної економічної співпраці підприємств, розміщених на території євро регіону «Буг» [6].

У липні 2006 р. міськвиконком Луцької міської ради спільно з Фондацією «Молода демократія» (Республіка Польща) та Польсько-Канадським фондом розвитку співпраці розпочали реалізацію проекту «Через якість до прозорості», у рамках якого передбачено впровадження системи управління якістю в роботі муніципалітету, яка б відповідала міжнародним стандартам ISO 9001–2000. Відбу-

валися семінари (загальна кількість – 12), тренінги й консультації, організовувалися навчальні візити працівників виконавчих органів Луцької міської ради до Любліна та Красніка для отримання практичного досвіду щодо впровадження системи управління якістю ISO 9001:2000 на прикладі організації роботи муніципалітетів Республіки Польща, а також поїздки групи експертів у міста України [6].

Партнерські зв'язки міста Луцька з м. Замость, були офіційно встановлені у 2005 р., тому практичний досвід їхнього розвитку є не дуже великим. Зокрема, 4 червня 2005 р. підписано Протокол намірів про співпрацю між Замостем, Луцьком. Серед останніх подій у межах співпраці між містами слід відзначити культурні події, а саме: джазові фестивалі, які відбулися в Луцьку за підтримки Генерального консульства республіки Польща, котрі організував Луцький джаз-клуб: травневий фестиваль «Музичні діалоги», серпневий «Art Jazz Cooperation». Під час фестивалю «Art Jazz Cooperation» волинські журналісти, які цікавляться мистецькою тематикою, брали участь у майстер-класах польських колег, які відбулися завдяки співпраці Луцького джазового клубу з Товариством журналістів м. Замостя. У джазових концертах брав участь польсько-український колектив С. Крючкова «Traditional Jazz Quartet». Проведення спільних концертів джазової музики передбачає розроблений проект «Замость–Луцьк». Також результатом ефективної співпраці з Музеєм Замойських у Замості видається українсько-польський щорічник «Замосцько-Волинські музейні зошити» [12].

У 2010 р. із Замостем протягом року проводилася робота над підготовкою спільних проектів для участі в конкурсах Програми транскордонного співробітництва Польща–Білорусь–Україна. Так, на перший конкурс Програми партнерськими муніципалітетами дві проектні заявки [7].

Співробітництво Луцька з містом Хелмом, поки що не має інституційного підґрунтя, але перспективи розвитку партнерських зв'язків між цими містами дуже великі. Підтвердженням цього стала участь у 2007 р. луцької делегації в заходах, присвячених промоції міст євро регіону «Буг», що відбувались у місті Хелмі. Заходи проведенні в рамках міжнародного проекту «Туризм на пограниччі – шанс для розвитку регіону». Упродовж трьох днів учасники мали змогу презентувати туристичні принади та досягнення своїх міст зацікавленій аудиторії, яка складалась із представників туристичних фірм, органів самоврядування, учителів, експертів, учнів міста Хелма. Також були проведено бесіди між представниками виконкомів щодо написання спільних проектів між Хелмом і Луцьком у сфері туризму й культури. У програму включено екскурсії на найважливіші та цікаві туристичні об'єкти міста Хелма задля обміну досвідом у питаннях збереження та представлення туристичних об'єктів [8].

Більш динамічно розвивається співробітництво міста Луцька з білоруським містом Брестом. Так, 23 серпня 2003 р. між містами підписано угоду про партнерство. Протягом 2006–2010 рр. реалізовано такі проекти за участю Луцька та Бреста: «Туризм без кордонів – промоція туристичних центрів євро регіону “Буг”», «Культурна співпраця Любліна, Бреста, Луцька – інформаційні і мистецькі дії», «Програми підтримки участі в торгових заходах Люблін-Брест-Луцьк. Євротрикутник ярмарки 2007». Щодо останньої, то в результаті її функціонування надано можливість усунути бар'єри, які гальмували торгову активність підприємств, зацікавлених у транскордонній економічній співпраці [13]. Загалом між містами здійснюється співпраця в різних сферах – культурній, науковій, економічній.

Здійснивши аналіз сучасного стану співробітництва м. Луцька з містами євро регіону «Буг», виявлено низку проблем:

- недосконалість національних нормативно-правових актів у сфері співробітництва міст та регіонів;
- низький інституційний рівень співробітництва, а саме відносно невелика кількість укладених угод між містами;
- недостатнє фінансове забезпечення та фінансова підтримка з боку органів влади.

Розв'язання цих проблем, на нашу думку, стане можливим за умови проведення корінних реформ в законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» та інших нормативно-правових актах, які регулюють цю сферу діяльності. Також потрібно здійснити перерозподіл бюджету, насамперед міського, задля збільшення обсягів фінансового забезпечення проектів, які створюються в рамках співпраці міст. Звісно ж, підписання нових угод надасть новий поштовх співпраці між містами, на що теж треба звернути увагу.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, співпраця м. Луцька з містами євро регіону «Буг» відкриває широкі можливості для розвитку міста та Волинської області загалом.

У результаті плідної співпраці збільшилися ділова активність, зовнішньоторговельний оборот міста. Співробітництво з містами Європейського Союзу – це вагомий внесок у євроінтеграційні процеси України в результаті посилення кооперації й партнерства. Подальше розширення зв'язків між містами, беззаперечно, матиме важливе значення як для Луцька, так і для Волинської області загалом.

Список використаної літератури

1. Мікула Н. А. Транскордонне співробітництво: навч. посіб. / Н. А. Мікула, В. В. Толкованов. – К. : Вид-во «Крамар», 2011. – 259 с.
2. Налагодження співпраці між містами України і Польщі / за заг. ред. О. І. Соскіна. – К. : Вид-во «ІТС», 2005. – 152 с.
3. Прокопенко А. Е. Международные связи городов / А. Е. Прокопенко // Власть. – 2009. – № 4. – С. 58–60.
4. Брест [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ua/citizen/brest>
5. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=2&nreg=280%2F97-%E2%F0>
6. Звіт управління міжнародного співробітництва і проектної діяльності за 2006 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vip.lutsk.ua/UserFiles/File/zvit_06.doc
7. Звіт діяльності управління міжнародного співробітництва та проектної діяльності за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vip.lutsk.ua/UserFiles/File/2011/umspd.doc
8. Луцьк–Хелм. Співпраця триває [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://toplutsk.com/biznews-news_21.html
9. Міста-партнери [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ua/citizen/mista-partneri>
10. Офіційний сайт Асоціації міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.auc.org.ua/>
11. Посольство Республіки Польща у Києві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kijow.polemb.net/index.php?document=90>
12. Реалізація співпраці Волинської області та Люблінського воєводства Польщі в культурній сфері в межах євро регіону «Буг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrpolnauka.wordpress.com/2011/11/01/>
13. Реалізовані проекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ua/citizen/realizovani-proekti>
14. Статут м. Луцька [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ua/sites/default/files/statut-lutska.pdf>
15. Транскордонна співпраця набирає обертів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gurt.org.ua/articles/913/>
16. Управління міжнародного співробітництва та туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lutsk.ua/upravlinnya-mizhnarodnogo-spivrobitnictva-ta-turizmu>

Статтю подано до редколегії
21.02.2012 р.

УДК 339.92

І. З. Цюпа – аспірант Волинського національного університету імені Лесі Українки

**Перебудова системи чинників підвищення ефективності
транскордонного співробітництва**

Роботу виконано на кафедрі міжнародних економічних відносин ВНУ ім. Лесі Українки

У статті досліджено теоретико-методологічні питання транскордонного співробітництва в роботах вітчизняних та іноземних науковців. Висвітлено основні чинники, які стоять на перешкоді підвищенню ефективності транскордонного співробітництва, а також перспективи й можливі шляхи реалізації повноцінного та ефективного співробітництва. У контексті наведених чинників проаналізовано проблемні моменти та запропоновано можливі шляхи їх розв'язання.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, чинник, ефективний розвиток.

© Цюпа І. З., 2012